

Ilomantsi Ruhkarannan ranta-asemakaavan alueen muinaisjäännösinventointi 2010.

Timo Jussila

Kustantaja: Ilomantsin kunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	3
Yleiskartta	4
Suojelukohteet	4
ILOMANTSI SUIPONLAHTI	4
ILOMANTSI SUIPONNIEMI NW.....	6
ILOMANTSI RUHKARANTA 1.....	7
ILOMANTSI KIRVIÖNNIEMI 1.....	10
ILOMANTSI KIRVIÖNNIEMI 2.....	12
ILOMANTSI HAUTANIEMI 1	12
ILOMANTSI HAUTANIEMI 2	14
ILOMANTSI KÄTÖNIEMI.....	15
ILOMANTSI SUIPONNIEMI.....	17

Kansikuva: Tyypillistä alueen rantaa, jyrkkä ja korkea rantatörmä.

Perustiedot

Alue: Ruhkarannan ranta-asemakaavan alue, Muokonjärven itärannalla

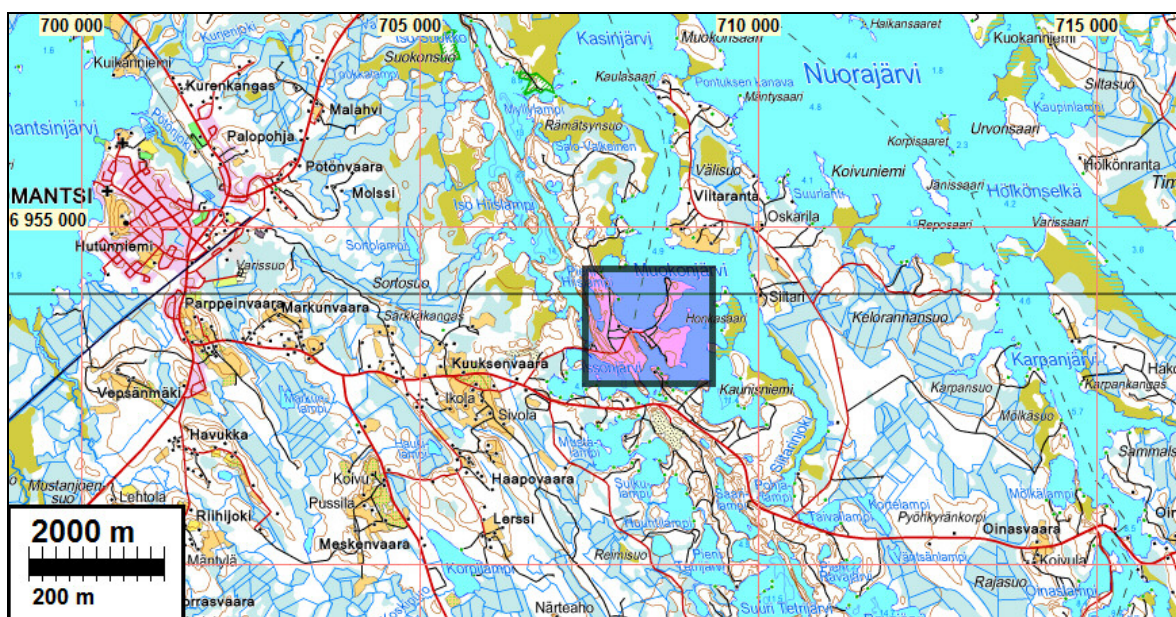
Tarkoitus: Tarkistaa kattavasti alueen maastot ja etsiä niiltä uusia muinaisjäänöksiä. tarkastaa tunnetut muinaisjäänökset.

Työaika: Kenttätöaika: maastotyö 14.-16.8.2010.

Kustantaja: Ilomantsin kunta

Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila.

Tulokset: Alueelta tunnettiin ennestään Suiponniemen kivikautinen asuinpaikka. Alueelta ei löytynyt esihistoriallisia muinaisjäänöksiä. Alueella havaittiin kolme isohkoa ja hyvin säilynyttä hiilimiilua (liittynevät Möhkön ruukkiin), sekä talvi- tai jatkosodan aikaisia taisteluhautoja ja pesäkkeitä.

Tutkimusalueen sijainti merkitty neliöllä.

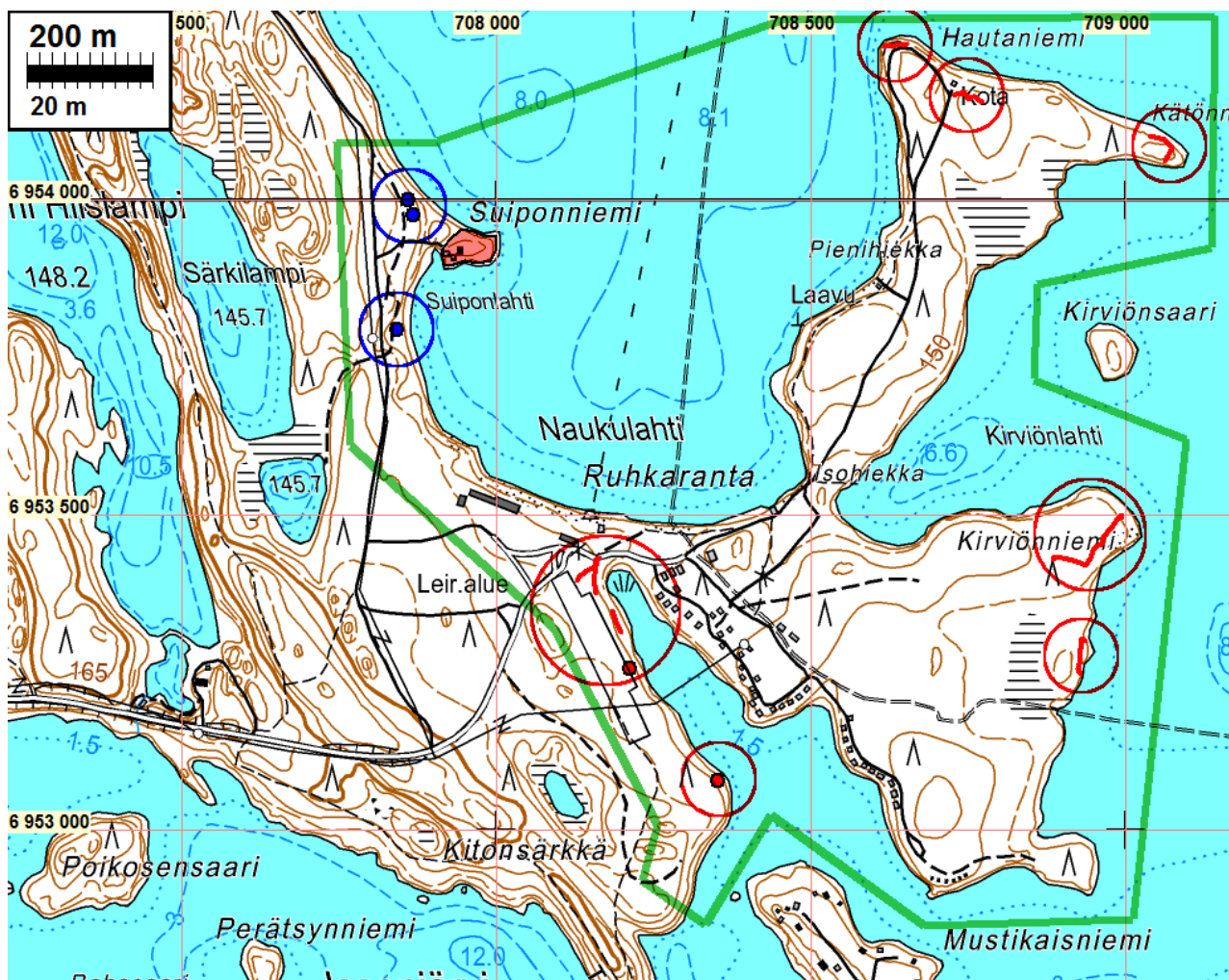
Inventointi

Inventoinnin maastotyö suoritettiin elokuun puolessa välissä v. 2010. Alue on kauttaaltaan kangasmaastoa jossa maaperä vaihtelee lähes kivettömästä, lajittuneesta hiekasta soraiseen ja kiviseen hiekkamaahan. Alueen rannat ovat pääosin jyrkkä- ja korkeatörmäisiä, törmän ollessa 5-10 m korkea. Paikoin törmä on loivasti rantaan laskeva. Leirintäalueen uimaranta on loiva ja avointa hiekkarantaa. Alue on kaiken kaikkiaan hyvin soveliaista pyyntikulttuurin ranta-asuinpaikoille. Alueen luoteisosassa, Suiponnimessä, tunnetaan ennestään kivikautinen asuinpaikka. Se sijaitsee muinaisessa, kapean ja matalan salmen mantereesta erottamassa saaresa, jossa rantatörmä on suhteellisen matala eikä kovin jyrkkä, kohoten muutaman metrin vedentasosta. Missään en havainnut nykyisen rannan yläpuolella muinaisia fossiloituneita rantamuodostumia, joten on ilmeistä että vedentaso järvessä on ollut lähes nykyisellä tasolla, parin metrin toleranssilla suuntaan ja toiseen, esihistoriallisena aikana.

Jyrkkä- ja korkeatörmäisillä rannoilla ei muinaisten asuinpaikkojen sijainti ehkä ole kovin todennäköistä. Monin paikoin jyrkkätörmäisillä rannoilla, eritoten leirintäalueen mökkien alueella, oli runsaasti avointa maaperää josta saattoi luotettavasti havainnoida jälkiä esihistoriasta. Tein harvoin välein satunnaisia kuoppia törmän päälle Suiponlahden ja Ruhkarannan välillä, sekä Leirintäalueen eteläpuolisen kapean lahden länsirannalla. Ruhkarannan uimarannan loiva hiekkaranta oli kauttaaltaan avoimena. Erityisen hyvää ”asuinpaikkamaastoa” on Kirviönniemen kaakkoiskärjen itärannalla, sekä Leirintäalueen mökkikylän itäpuolen etelärannan niemessä. Kolmas erityisen hyvältä vaikuttava asuinpaikkamaasto on Hautaniemen ja Pienihiekan välinen alue. Tein näille em. ”hyville” alueille runsaasti koekuoppia, lähes systemaattisesti 5-15 m välein, eri etäisyyksille nykyisestä rannasta. Muille rannoille satunnaisemmin ja harvemmin. Koekuoppia tuli alueelle tehdyksi liki sata. Lisäksi kahlailin rantavesiä ja tutkin tarkoin avoimet hiekkarannat, törmät ja tuulenkaadot. Missään koko tutkimusalueella en havainnut pienintäkään vihjettä esihistoriasta. Tämänkaltaisella alueella, missä periaatteessa voi missä tahansa sijaita kivikautinen asuinpaikka on runsaankin koekuopituksen mahdollista osua asuinpaikan sivuun. Nyt suoritetun inventoinnin havainnointi-intensiteetin perusteella voi todeta että mitään laajempaa muinaisjäännöstä alueella ei ole. Pienialainen leiripaikka voi aina ja missä tahansa jäädä huomaamatta. Vaikutelmaksi jäi että osa rannoista lienee vahvasti erodoituneita jolloin niiden äärellä mahdollisesti sijainneet asuinpaikat olisivat ajan myötä sortuneet veteen. Kuitenkaan rantavesissä en havainnut sellaisesta jälkiä. Hautaniemen ja Kätönniemen alue sekä Pienihiekan ja Ruhkarannan välinen alue on maaperältään kivikkoista, eikä kovin todennäköistä maastoa esihistoriallisille asuinpaikoille.

Alueella on seitsemän erillistä taisteluhautaa ja pari pesäkettä. Epäselväksi jäi koska taisteluhaudat on tehty. Talvisodan aikana eivät taistelut ulottuneet Ruhkarannan tasalle. Lähin taistelupaikka on siitä runsaat 3 km kaakkoon Taivallammilla. Talvisodassa venäläiset pyrkivät joulukuussa 1939 kiertämään suomalaisten Oinassalmella sijainneet asemat ja katkaisemaan Kirkolle menevän tien pohjoiskautta Nuorajärven yli. Yritykset torjuttiin. On mahdollista, että Ruhkarannan alueen varustukset on tehty (ilmeisesti pikaisesti) näiden kiertohyökkäysyritysten varalta. Vihollinen kuitenkin torjuttiin ja tuhottiin ennen näitä asemia. Jatkosodan lopun, elokuun 1944 Ilomantsin taistelut eivät seudulle ulottuneet. Toinen vaihtoehto on että varustukset kuuluvat Salpaliinjan, mutta niitä ei ole Salpaliinjan käsittelyssä lähteissä. Ilomantsissa olevat Salpaliinjan varustukset sijaitsevat Kirkonkylän tasalla ja siitä länteen. Kaiken kaikkiaan Ruhkaranna varustukset ovat huonokuntoisia ja sortuneita, Hautaniemen kärjen taisteluhautapätkän ollessa parempikuntoinen. Museoviraston ohjeiden mukaan 2. maailmansodan aikaiset varustukset ovat ainakin alustavasti suojelukohteita, vaikkakaan eivät muinaismuistolain mukaisia muinaisjäännöksiä. Niitä on kaavoituksessa käsiteltävä samoin kuten muinaisjäännöksiä.

Yleiskartta

Hiilimiilut sinisellä, taisteluhaudat ja pesäkkeet punaisella. Suiponniemen kivik. asuinpaikka vaalean punainen alue. Tutkittu alue rajattu vihreällä.

Suojelukohteet

ILOMANTSI SUIPONLAHTI

Rauh.lk: 2

Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen

Laji: valmistus: hiilimiilu

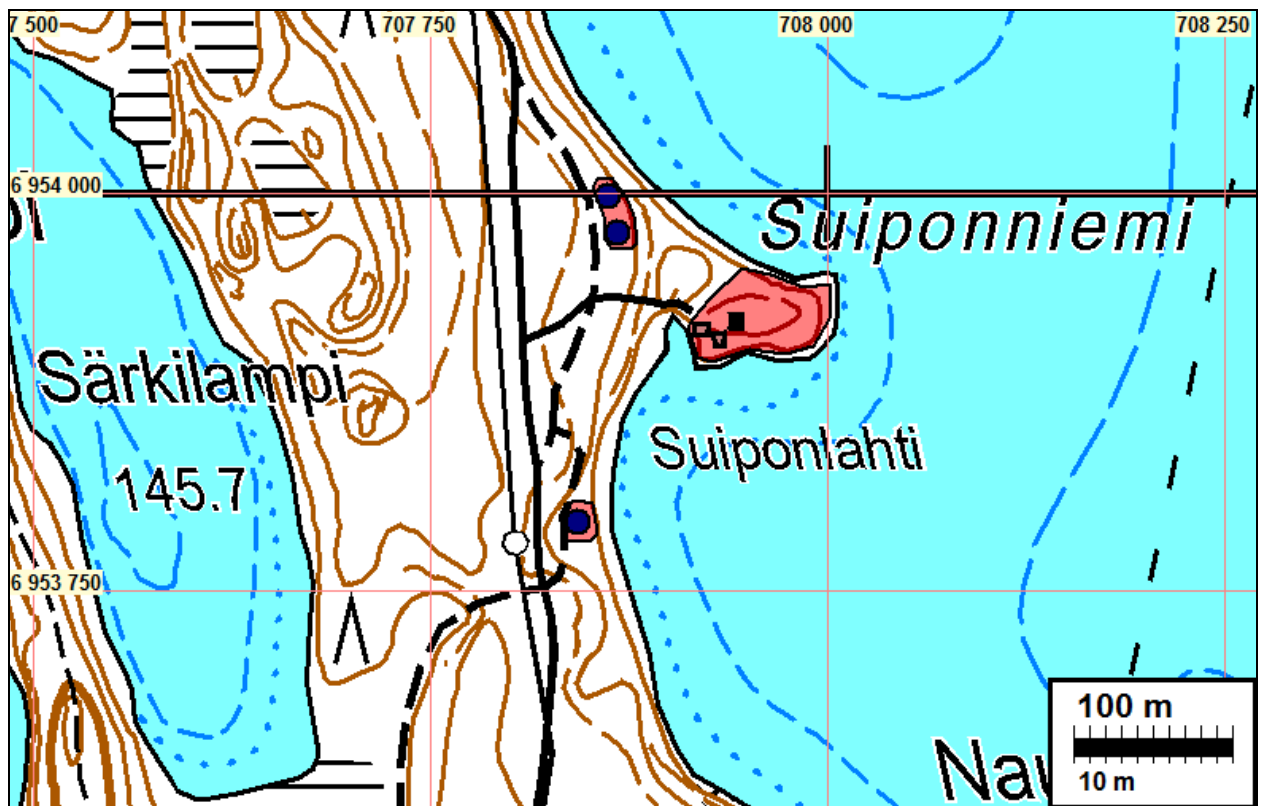
Koordin: N: 6953 793 E: 707 843 Z: 147 ±1 m

X: 6950 600 Y: 4554 381

P: 6956 707 I: 3708 097

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

- Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan luoteispuolella olevan Suiponlahden länsirannalla olevassa notkelmassa, rannasta n. 20 m.
- Huomiot: Paikalla on hiilimiilu, halkaisijaltaan n. 16 m. Miilu on jyrkän rantatörmän rantaan avautuvassa notkelmassa.

Suiponniemi NW miilut Suiponnimen tyven pohjoispuolella. Suiponniemen kivik. asuinpaikka vaaleanpunaisella. Suiponlahden miilu niemen lounaispuolella.

Pohjoisempi miilu. Miilut näkyvät maastossa matalina, pyöreinä kumpareina, joita kiertää kairannot josta kasattu maata hiileksi poltettavien puiden päälle

Eteläisempi miilu. Taustalla "alhaalla" Suiponniemi.

ILOMANTSI SUIPONNIEMI NW

Rauh.lk: 2
Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilu

Koordin: N: 6953 986 E: 707 865 Z: 151 ±1 m
X: 6950 792 Y: 4554 412
P: 6956 900 I: 3708 119

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan luoteispuolella olevan Suiponniemen tyven pohjoisosassa, jyrkän rantatörmän päällä.

Huomiot: Paikalla on kaksi hiilimiilua 25 m etäisyydellä toisistaan. Miilujen halkaisijat ovat n. 15 m. Miilut ovat ehjiä. Miilujen koordinaatit:
N 6953998 E 707862, x 6953998 y 707862, p 6843125 i 3047197
N 6953975 E 707868, x 6953975 y 707868, p 6843103 i 3047194

Kartta s. 5

Miilu kuvan keskellä notkelman pohjalla.

ILOMANTSI RUHKARANTA 1

Rauh.lk: **suojelukohde (S)** mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäännös
Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6953 404 E: 708 155 Z: 150 ±1 m
X: 6950 197 Y: 4554 675
P: 6956 318 I: 3708 410

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan leirintäalueella, vastaanot-
torakennuksen eteläpuolella, kapean lahden länsirannalla.

Huomiot: Paikalla on hiekkamaahan rakennettua ja sortunutta taisteluhaudan jäännöstä kah-
dessa osassa. Pohjoisempi hauta on pohjoispäästään tuhoutunut leirintäalueen tien
alle. Siitä etelään hauta haarautuu kahteen osan: lounaan suuntaan n. 35 m ja ete-
lään rannan suunnassa n. 44 m. Tästä eteläpäästä 37 m etelään on toinen lyhyt,
rannan suuntainen taisteluhauta pituudeltaan n. 35 m. Tämän eteläisen haudan-
pätkän keskivaiheilla on pesäkekuoppa. Eteläisemmästä tst.haudasta n. 60 m ete-
lään on pesäke (kuoppa) jossa lyhyt haudanpätkä rannasta poispäin. Tästä pesäk-
keestä 220 m etelään on toinen pesäke, lahden suulla olevassa laakeassa niemek-
keessä.

Pohjoisen tst.haudan keskikoordinaatti:

N 6953415 E 708153, x 6953415 y 708153, p 6842481 i 3047113

Eteläisen tst.haudan keskikoordinaatti (pesäke):

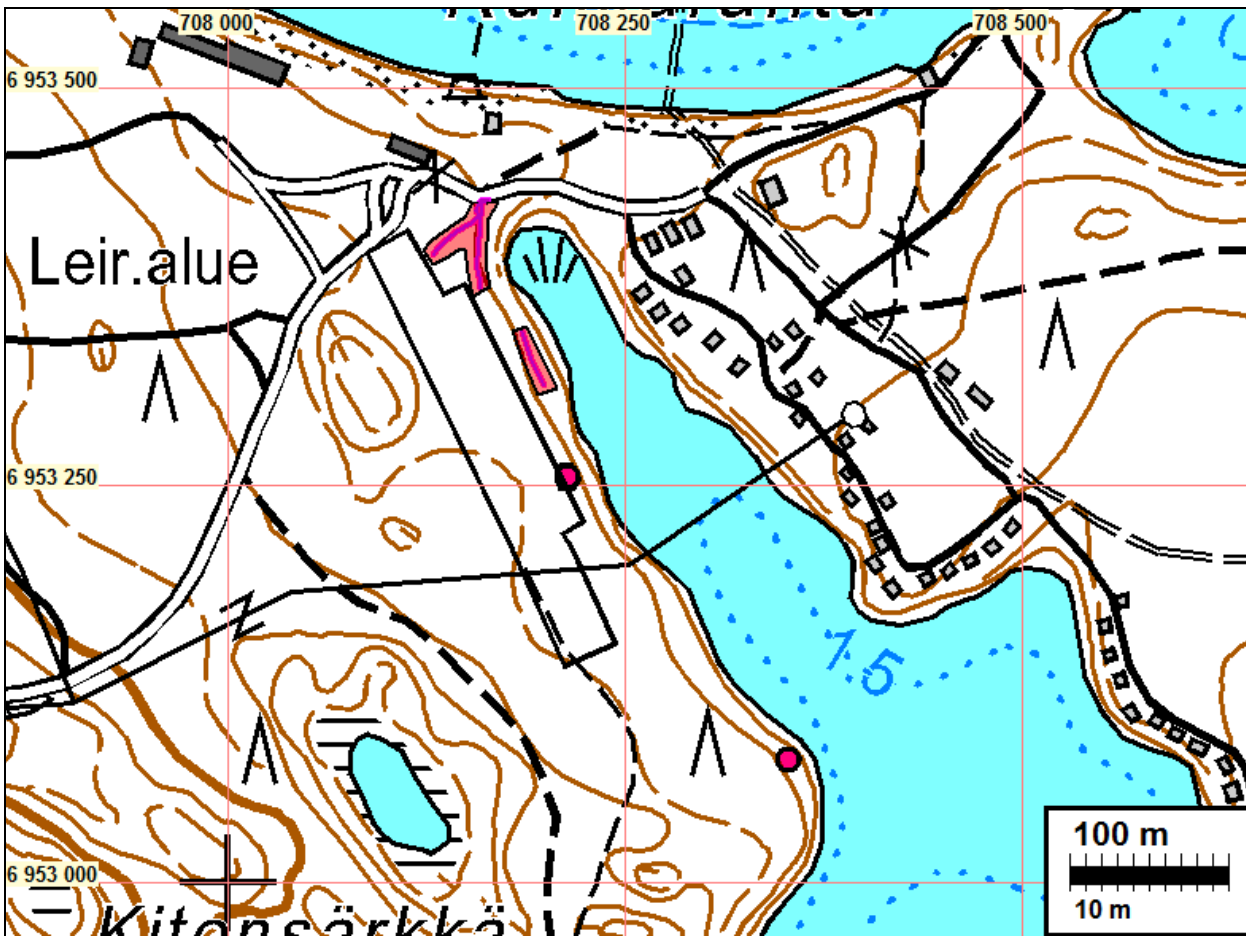
N 6953331 E 708191, x 6953331 y 708191, p 6842441 i 3047108

Pohjoisemman pesäkkeen koordinaatti:

N 6953255 E 708214, x 6953255 y 708214, p 6842365 i 3047098

Eteläisimmän pesäkkeen koordinaatti:

N 6953077 E 708353, x 6953077 y 708353, p 6842183 i 3047074

Taisteluhaudan pohjoisosaa

Pohjoisen taisteluhaudan jäännöksiä kuvattuna etelään.

Eteläisemmän taisteluhaudan pesäke

Pohjoisempi pesäke.

ILOMANTSI KIRVIÖNNIEMI 1

Rauh.lk: **suojelukohde** (S) mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäänös
 Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen
 Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6953 446 E: 708 951 Z: 148 ±1 m
 X: 6950 202 Y: 4555 472
 P: 6956 360 I: 3709 206

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan itäpuolella olevan Kirviön-
 niemen kärjessä.

Huomiot: Paikalla on hiekkamaahan kaivetun taisteluhaudan jäännökset. Taisteluhauta al-
 kaa niemen koilliskärjestä ja jatkuu kaakkoisrannan suunnassa 95 m ja kääntyy
 rannasta pois päin jatkuen 60 m.

Kaakkoispään koordinaatit:

N 6953496 E 708995, x 6953496 y 708995, p 6842599 i 3047128

Lounaispään koordinaatit:

N 6953430 E 708886, x 6953430 y 708886, p 6842544 i 3047121

Taisteluhautaa

ampumapesäkkeitä taisteluhaudassa

ILOMANTSI KIRVIÖNNIEMI 2

Rauh.lk: **suojelukohde** (S) mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäännös
Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6953 273 E: 708 929 Z: 145 ±1 m
X: 6950 030 Y: 4555 442
P: 6956 187 I: 3709 184

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan itäpuolella olevan Kirviön-
niemen eteläpuolella alavan soisen metsän ympäröimällä rannassa olevalla kumpa-
reella.

Huomiot: paikalla on rannan suuntainen, hiekkamaaperään kaivetun taisteluhaudan jäännös.
Haudan mitta n. 58 m. Kunto sama kuin Kirviönniemi 1:ssä.

Pohjoispää:

N 6953299 E 708937, x 6953299 y 708937, p 6842408 i 3047103

Eteläpää:

N 6953248 E 708928, x 6953248 y 708928, p 6842358 i 3047097

Kartta s. 10.

ILOMANTSI HAUTANIEMI 1

Rauh.lk: **suojelukohde** (S) mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäännös
Mjtunnus:

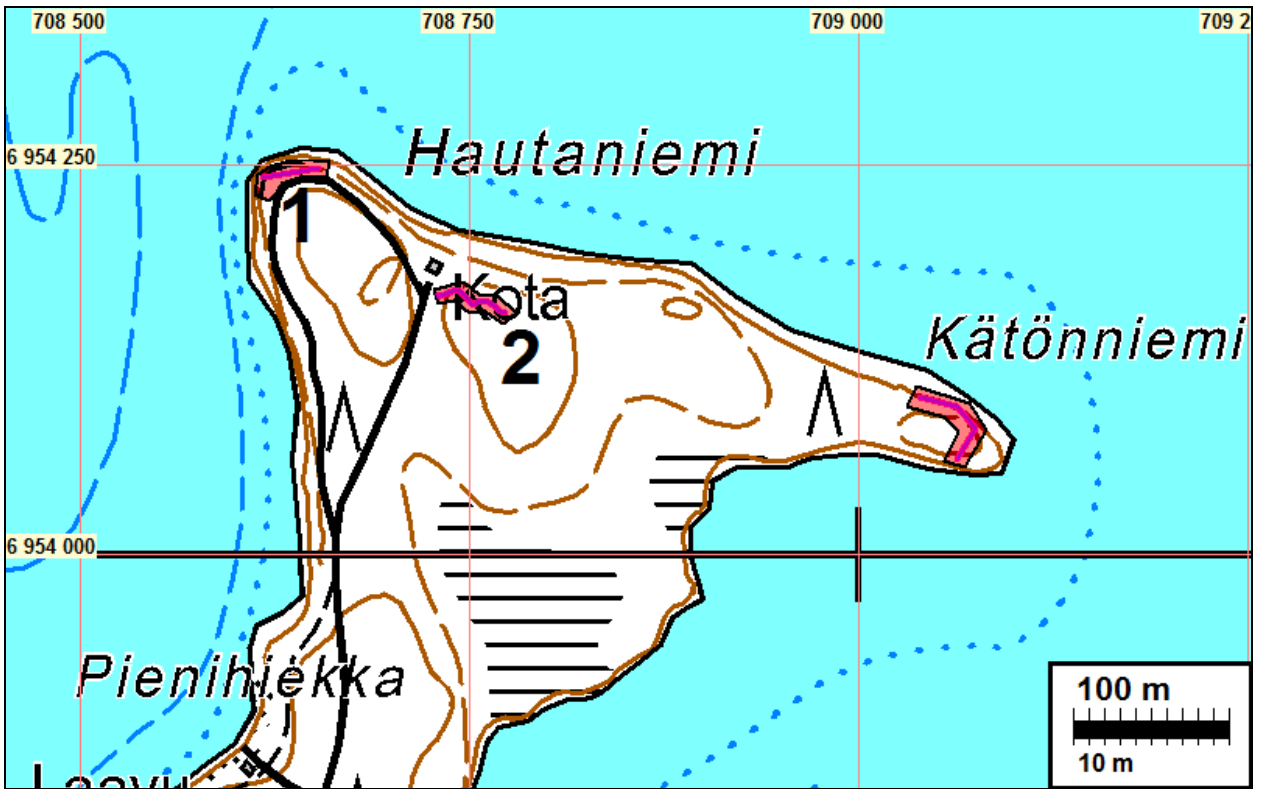
Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6954 246 E: 708 635 Z: 148 ±1 m
X: 6951 015 Y: 4555 194
P: 6957 160 I: 3708 890

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan koillispuolella olevan Hau-
taniemen luoteiskärjessä.

Huomiot: Paikalla on soraiseen hiekkamaahan kaivettu taisteluhauta, hyväkuntoinen. Hauta
on aivan niemen kärkinipukassa, pituus n. 40 m.

Pesäke taisteluhaudassa aivan nimen kärjessä

Hautaniemen ja Kätönniemen välillä on taisteluhautojen välisellä alueella useita yksittäisiä poteroita. Näitä ei ole erikseen paikannettu eikä katsottu suojelukohteiksi.

ILOMANTSI HAUTANIEMI 2

Rauh.lk: **suojelukohde** (S) mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäännös
Mjtnunnus:

Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6954 246 E: 708 634 Z: 150 ±1 m
X: 6951 015 Y: 4555 194
P: 6957 160 I: 3708 890

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

- Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan koillispuolella olevan Hautaniemen luoteiskärjen kaakkoispuolella, rannasta 40 m etelään, kodan itäpuolella.
- Huomiot: Paikalla on soraiseen hiekkamaahan kaivetun taisteluhaudan jäännös, melko huonokuntoinen. Haudan pituus n. 47 m.
- Länsipää:
N 6954167 E 708729, x 6954167 y 708729, p 6843280 i 3047218
- Itäpää:
N 6954159 E 708767, x 6954159 y 708767, p 6843280 i 3047218

Kartta s. 13

ILOMANTSI KÄTÖNIEMI

Rauh.lk: **suojelukohde** (S) mutta ei muinaismuistolain muk. muinaisjäännös
Mjtunnus:

Ajoitus: historiallinen
Laji: varustus: taisteluhauta

Koordin: N: 6954 246 E: 708 634 Z: 150 ±1 m
X: 6951 015 Y: 4555 194
P: 6957 160 I: 3708 890

Tutkijat: Jussila T 2010 inventointi

- Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan koillispuolella olevan Hautaniemen itäpuolella olevan, itään kurottuvan Kätöniemen kärjessä.
- Huomiot: Paikalla on huonokuntoinen taisteluhaudan jäännös, hyvin sortunut, nyt "ojamainen" rakenne. Taisteluhauta kulkee kärjen poikki (n. 25 m) ja kääntyy pohjoisrantaa pitkin länteen (n. 40 m).

Kartta s. 13

Niemen kärjen poikki menevän tst.haudan jäännöistä. Kuvattu etelään. alla pohjoiseen.

Pohjoisrannan taisteluhaudan jäännöistä

ILOMANTSI SUIPONNIEMI

Rauh.lk: 2

Mjtunnus: 146010028

Ajoitus: kivekautinen ja varhaismetallikautinen
Laji: asuinpaikkaKoordin: N: 6953 925 E: 707 955 Z: 147 ±1 m
X: 6950 727 Y: 4554 499
P: 6956 839 I: 3708 209

Sijainti: Paikka sijaitsee Muokonjärven itärannalla Ruhkarannan koillispuolella olevassa Suiponniemessä

Huomiot: Paikalla kivekautinen asuinpaikka joka osaksi tuhoutunut paikalle rakennetun talon alle. Paikka samassa kunnossa kuin Tenhusen tarkastuskertomuksessa 24.4.2009 on mainittu (rakennusjätteet pois siivottuna).

Kartta s. 5

Suiponniemen asuinpaikka niemen alueella. kuvattu itään.

Suiponniemi kuvattuna etelästä.